

ДОКЛАД УРОК 2 2020

ГРИЖИ ЗА ДЕЦАТА С
УВРЕЖДАНИ В БЪЛГАРИЯ

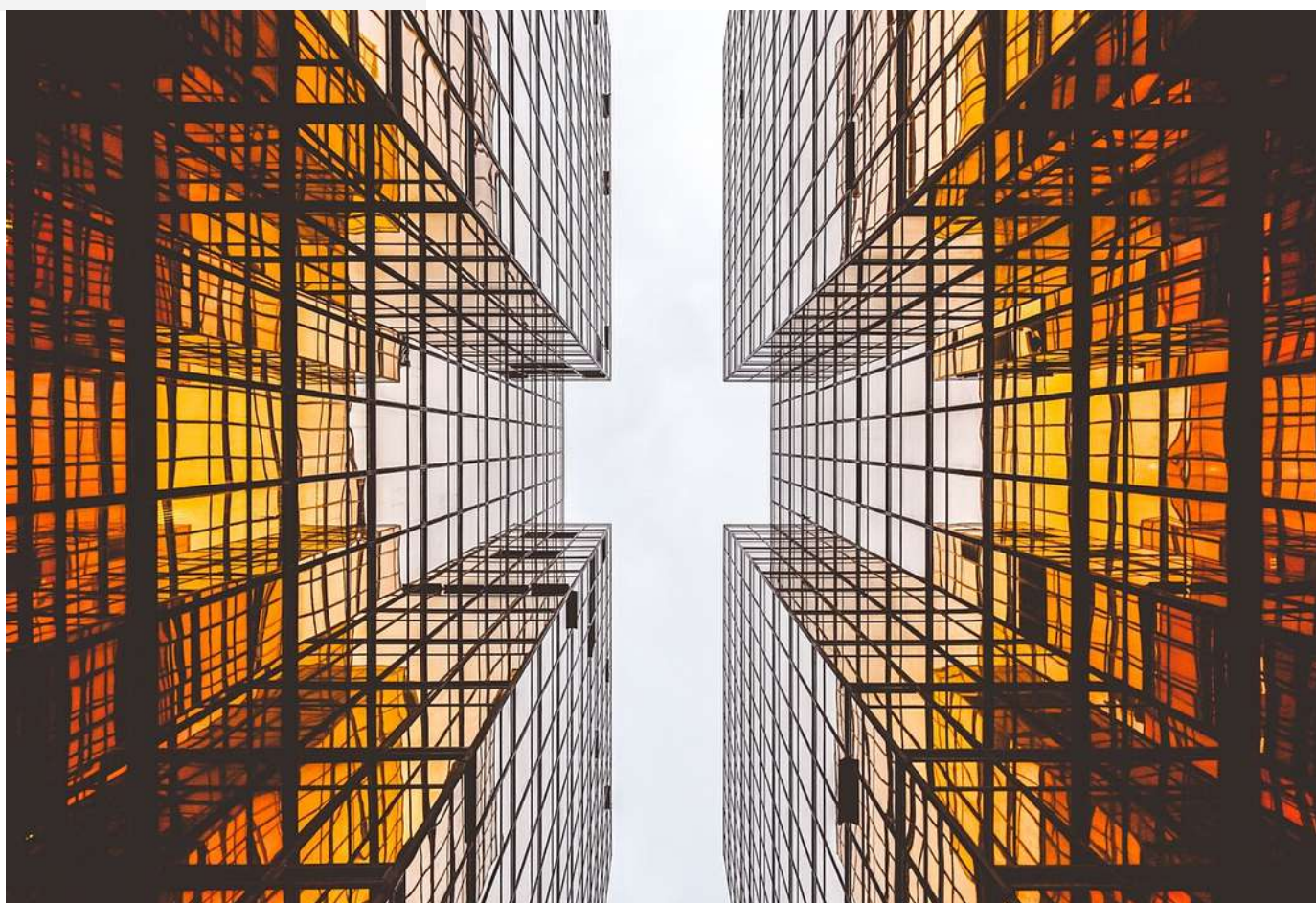
#ASOCEU ДЕТЕКТИВИ НА
ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТИ
ВИДИН

DEPCOM BG

ВИЗИЯ НА ГРИЖАТА ЗА
ДЕЦАТА

**НАШАТА ВИЗИЯ Е СВЯТ,
В КОЙТО ВСИЧКИ ДЕЦА ИМАТ
ВЪЗМОЖНОСТ ДА РАСТАТ И ДА СЕ
РАЗВИВАТ В БЕЗОПАСНА И
ГРИЖОВНА СЕМЕЙНА СРЕДА ИЛИ
КЪДЕТО НЯМА АЛТЕРНАТИВА - В
СПЕЦИАЛИЗИРАНИ УСЛУГИ, КОИТО
ОТГОВАРЯТ НА ВСИЧКИТЕ ИМ
НУЖДИ, ЗАЧИТАТ ПРАВАТА ИМ И
ГИ ПОДКРЕПЯТ ДА РЕАЛИЗИРАТ
ПОТЕНЦИАЛА СИ.**

ПОДГОТВЕНО ОТ
Детективи на европейски
проекти ВИДИН, България
DEP COM BG

ДЕТЕКТИВИ НА ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТИ ВИДИН BG

Темата на проекта ни са грижите за децата с увреждания в институции в България.

Нашата визия е свят, в който всички деца имат възможност да растат и да се развиват в безопасна и грижовна семейна среда или където няма алтернатива - в специализирани услуги, които отговарят на всичките им нужди, зачитат правата им и ги подкрепят да реализират потенциала си.

Като екип от млади доброволци, сме поели задача да подкрепим българското правителство в изпълнението на Националната стратегия **„Визия за деинституционализация на децата в Република България”**, която предвижда до 2025 г. големите специализирани институции за деца да бъдат заменени от нови здравни, образователни и социални услуги в общността.

Такъв е и избраният от нас проект, който е изпълнен от **Община Видин**, **„Домашен уют и грижа за деца в риск”**, реализиран в периода 2011 - 2013 г. Със средства от Европейския съюз са построени три нови жилища и са настанени децата с увреждания от закритите Домове в с. Гомотарци и Домът за медико-социална грижа /ДМСГД/, гр. Видин.

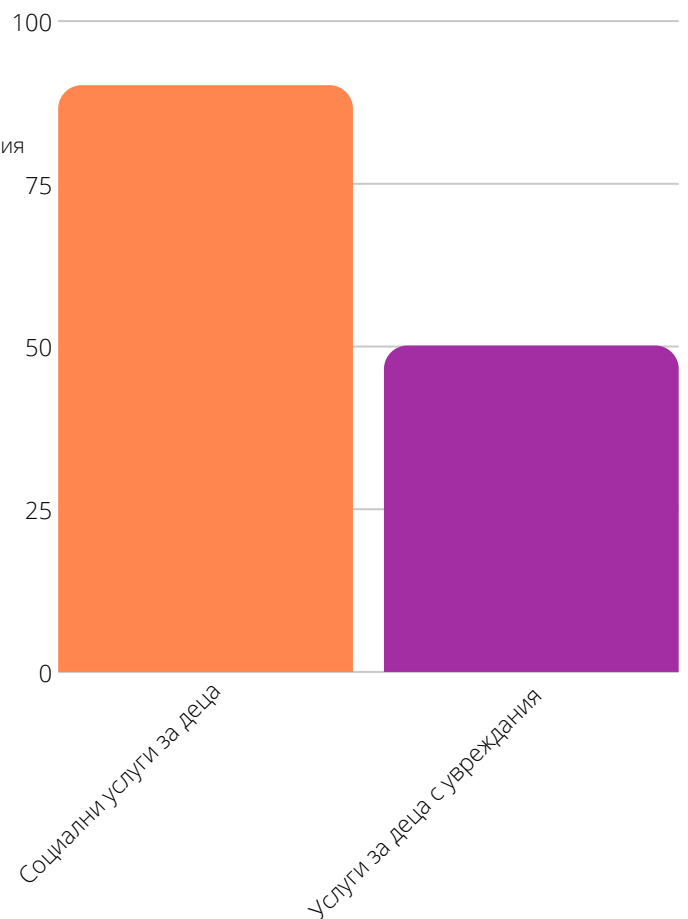
Основната ни цел е да проверим какво е качеството на отглеждане на децата в новопосроените жилища ЦНСТ „Зора”, ЦНСТ „Дъга” и ЗЖ „Вяра, Надежда и любов” в град Видин

ГОЛЕМИТЕ ЦИФРИ

НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ В СВЕТА

Изчисленията показват, че около 15% от населението на света живее с увреждания. 5,1% от децата (или 95 милиона) имат увреждания, от които 13 милиона (0,7%) имат тежки увреждания. Това са само примерни изчисления, тъй като определенията за "увреждане" в различните страни варират и не всички държави събират надеждни данни.

БЪЛГАРИЯ

СПОРЕД ДАНИТЕ ЗА 2018 Г. ОКОЛО 90% ОТ ВСИЧКИ ДЕЦА В ДОМОВЕТЕ ЗА МЕДИКО-СОЦИАЛНИ ГРИЖИ СА ЗА ДЕЦА И 50% ОТ ДЕЦАТА В ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП СА С УВРЕЖДАНЯ.

Как работи политиката по закрила на децата с увреждания в България?

В национален план българското правителство, общините и представителите на гражданския сектор работят в партньорство за изпълнение по най-добрия за децата начин по изпълнение на планираните приоритети и дейности в стратегическия документ „Визия за деинституционализация на децата в Република България”.

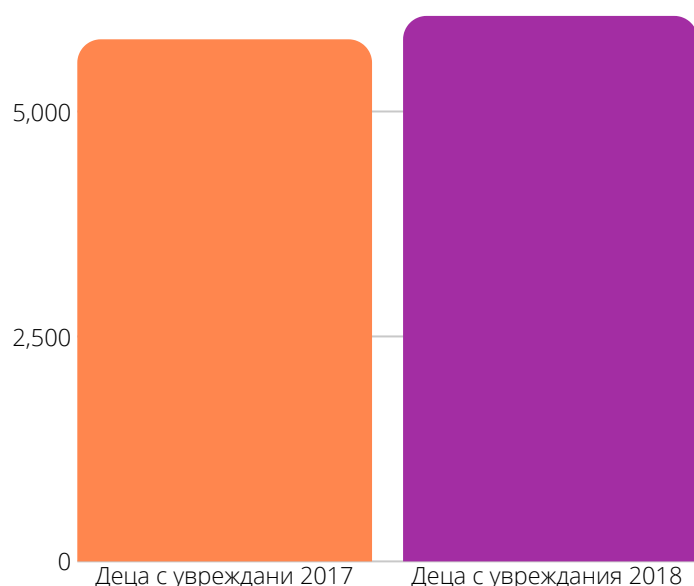
Основният орган по изпълнение на политиката към децата с увреждания в България е Министерството на труда и социалната политика, чрез Агенцията по социално подпомагане. Социалните услуги, финансирани от държавния бюджет, целят предоставянето на социални услуги за деца и създаването на условия за пълноценно развитие, чрез грижа и подкрепа на децата в общността, и децата в риск. Процесът по закрила на детето се осъществява и чрез редица мерки, които се изразяват в насочване към подходящи социални услуги за деца, предоставяни в общността, включително и от резидентен тип.

Фокусът при организирането, предоставянето и управлението на социалните услуги за деца е детето със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

Развитието и реализирането на социалните услуги за деца и семейства следва европейските и национални принципи на хуманност и солидарност, като осигурява достъпни и качествени социални услуги в общността, интеграция съобразена с индивидуалните потребности и грижа за децата от рисковите групи за ефективно социално включване.

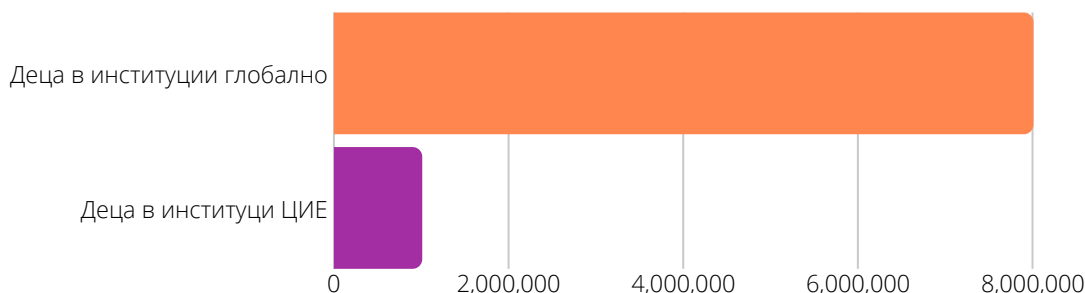
По данни на Агенцията за социално подпомагане децата с най-тежки увреждания у нас са се увеличили за една година с 4 на сто независимо от завишените изисквания на медицинската експертиза. През 2017 г. броят им е бил 5791, а през 2018 г. – 6051.

Същевременно малките пациенти с увреждане над 50 на сто са намалели с 1100 за година най-вече поради промените от 2018 г. в системата за оценка на трайна инвалидизация, която се определя не на база всички заболявания, както досега, а на база водещо заболяване от над 80% и съпътстващо от 60 на сто. Така над 1000 души остават на границата да вземат ТЕЛК, но не успяват, защото основната им болест е под 50 на сто.

Данни на ООН за децата в институции

- По данни на ООН в света има приблизително 8 милиона деца, които живеят в институции за деца.
- Приблизително един милион деца в Централна и Източна Европа са настанени в резидентна грижа.

- Институционализацията има вредни последици за детето, включително ограничава ранното развитие на мозъка, което води до забавено когнитивно и физическо развитие в някои случаи, а оттам и до началото на проява на интелектуални затруднения. За децата със средна до тежка форма на интелектуални затруднения перспективата да избегнат омагьосания кръг на институционализацията е дори още по-слаба.

Анализът на приема и изписването от институциите за деца в редица страни показва, че по-голямата част от тези деца, когато достигнат зряла възраст, биват прехвърляни в институции за възрастни.

ГРИЖИ ЗА ДЕЦАТА С УВРЕЖДАНИ В БЪЛГАРИЯ

#ASOCEU ДЕТЕКТИВИ НА ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТИ
ВИДИН

Специализираните институции са:

- Специализирани институции за деца - дом за деца, лишени от родителска грижа; дом за деца с физически увреждания; дом за деца с умствена изостаналост. Домовете за медико-социални грижи за деца, управлявани от Министерство на здравеопазването, също са специализирани институции, в които се предоставя грижа за деца от 0 до 3-годишна възраст;
- Специализирани институции за лица- дом за възрастни хора с умствена изостаналост; дом за възрастни хора с психични разстройства; дом за възрастни хора с физически увреждания; дом за възрастни хора със сетивни нарушения; дом за възрастни хора с деменция; домове за стари хора.

Какво е Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ)

Такива два центъра са построени в град Видин за отглеждане на деца с увреждания. Съгласно Методиката на услугата на Агенцията за Социално подпомагане, Центъра за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ е социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване в него са изчерпани възможностите за 2 връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. В центъра се създава среда близка до семейната, при която децата получават необходимата им индивидуализирана грижа и подкрепа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот. Организирането на живота и услугите в него са насочени към създаването на условия и нагласи на децата за равнопоставено участие в живота на местната общност. Капацитетът на центъра е от 6/8 до 15 деца. Децата в ЦНСТ са смесени по възраст, пол, степен на увреждане и ниво на автономност. Препоръчително е да не се разкриват специализирани ЦНСТ за деца с увреждания, а те да бъдат настанявани при съотношение 2-3 деца с увреждания към 6-5 деца без при капацитет 8 деца. Центровете не се профилират по възраст на децата или видове и степени на увреждания.

Основната цел на Центъра за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ е осигуряване на качество на живот, което гарантира пълноценното физическо, емоционално и познавателно развитие и социално включване на всяко дете в естествената за него среда, чрез осигуряване на индивидуализирана грижа и подкрепа.

Задачи на ЦНСТ:

- Да се задоволят основните жизнени потребности на децата от храна, подслон, сигурност, развитие и се осигуряват условия за тяхното надграждане;
- Да се осигури безопасна и сигурна среда за живеене, в която децата да израстват и развиват пълноценно своите възможности;